

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
«Проблеми пожежної безпеки 2022»
(«Fire Safety Issues 2022»)**

ХАРКІВ 2022

<i>Олейник О.С., Отрош Ю.А., Рашкевич Н.В., Skatkov Leonid</i> Проблематика збільшення часу перебування людей в укритті під час бойових дій за допомогою природної вентиляції	107
<i>Пелешко М.З.</i> Пожежна безпека пічного опалення	110
<i>Пелешко М.З.</i> Особливості евакуації з готельних комплексів	112
<i>Пелешко М.З.</i> Особливості евакуації людей з обмеженими можливостями	115
<i>Пелешко М.З., Башинський О.І.</i> Забезпечення інклюзивності простору в закладах освіти	117
<i>Петухова О.А., Черепаха Р.Е., Добринська В.Є., Кулеш Д.П.</i> Способи визначення об'єму пожежних водоймищ	119
<i>Полупан В.А., Рашкевич Н.В.</i> Актуальність удосконалення системи пожежної безпеки в висотних будівлях	122
<i>Прокопенко О.В., Рашкевич Н.В.</i> Аналіз існуючих типів безпроводних технологій в системі пожежної сигналізації	124
<i>Сасенко Н.В., Биков Р.О., Обіженко Т.М., Скрипинець А.В.</i> Застосування бровмісних антипіренів для зниження горючості склопластиків	126
<i>Скрипинець А.В., Сасенко Н.В., Обіженко Т.М., Березовський А.І.</i> Вплив модифікуючих олігомерів на величину кисневого індексу уретанових композицій	128
<i>Степанко А.С., Отрош Ю.А., Кукузенко А.М., Рашкевич О.С., Рашкевич Н.В., Augusto Gerolin</i> Пожежна небезпека теплоізоляційних вогнезахисних матеріалів	130
<i>Толкунов І.О., Попов І.І.</i> Дослідження шляхів боротьби з димом в зонах задимлення при пожежах в герметизованих приміщеннях	133
<i>Трегубов Д.Г., Слепужніков Є.Д.</i> Формування вибухонебезпечних властивостей речовин	136
<i>Тригуб В.В., Майборода Р.І., Пехов Д.О.</i> Необхідність визначення критичної температури сталі згідно єврокодів	139
<i>Тригуб В.В., Матушкін М.С.</i> Критична температура сталі і вогнезахист металевих конструкцій	141
<i>Щербак С.М.</i> Втрати напору у плоскозгорнутих рукавах різного діаметру	144

*М.З. Пелешко, канд. техн. наук, доцент, О.І. Башинський, канд. техн. наук, доцент,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

ОСОБЛИВОСТІ ЕВАКУАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

В нашій державі приділяється багато уваги з боку Президента України, першої леді та уряду вирішенню питань включення людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до активного соціального життя та питань інклюзивності.

Орієнтація держави на потреби найменш захищених та найбільш вразливих членів суспільства визначає рівень її цивілізованості. При проектуванні об'єктів, доступних для маломобільних груп населення (МГН), повинні бути забезпечені: доступність місць цільового відвідування і безперешкодність переміщення всередині будинків і споруд; безпека шляхів руху (у тому числі евакуаційних), а також місць проживання, обслуговування і праці; своєчасне отримання МГН повноцінної і якісної інформації, яка дасть змогу орієнтуватися в просторі, використовувати обладнання, отримувати послуги, брати участь у трудовому і навчальному процесі; зручність і комфорт середовища життєдіяльності [1].

З практичної точки зору планування шляхів евакуації для маломобільних груп населення достатньо складний процес. В даному випадку важливим є не лише правильне планування, але й забезпечення всіх умов легкої й безпечної евакуації у разі виникнення небезпеки. При цьому необхідно враховувати ряд факторів, що властиві для осіб з маломобільних груп. Наприклад, низька швидкість пересування, використання під час руху допоміжних засобів (милиці, палиці, протези, інвалідні візки), знижена маневреність під час руху складними ділянками евакуаційного маршруту (повороти, звуження, місця злиття потоків), труднощі під час долаття перешкод на шляху (відчинення дверей тощо), складнощі з читанням покажчиків евакуації, сприйняття сигналів оповіщення.

Виконання будь-яких заходів щодо евакуації, починається з оповіщення та інформування населення. Тому доведення сигналів оповіщення під час проведення евакуації та інформування населення про порядок дій на різних етапах евакуації, інформування про обстановку, що склалася, організовуються у доступній для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення формі.

Останні дослідження показали, що доступність означає щось більше, ніж безпосередній доступ до будівлі або приміщення за допомогою допоміжних чи спеціальних засобів. Це процес створення просторів, максимально зручних, а значить і безпечних для всіх людей, незалежно від їхнього віку та фізичних чи когнітивних можливостей, без необхідності використання допоміжних (адаптивних) засобів або вузькоспрямованих спеціалізованих рішень [2].

Однією з основних вимог забезпечення пожежної безпеки в контексті інклюзивності простору є поняття “універсального дизайну” [2], появу якого спричинили зміни у трактуванні інвалідності. Людина з інвалідністю почала розглядатись з позицій соціального потенціалу, на заваді реалізації якого стають певні перешкоди. Вперше це поняття було використано у галузі архітектури. Воно відображало, наскільки середовище комфортне для людей з різними фізичними порушеннями.

Обмеження активності, постійні чи тимчасові, можуть заважати або перешкоджати успішній евакуації маломобільних груп населення в умовах пожежі. Люди з особливими потребами можуть зіткнутися з багатьма різними формами потенційних перешкод, зокрема:

- фізичні бар'єри, які обмежують можливість потрапити в будівлю, увійти та вийти з неї. Фізичні перешкоди можуть включати бордюри, сходи, вузькі дверні прорізи та проходи, також неможливість використання засобів пересування (тростини, ходунки, інвалідні візки);

- комунікаційні бар'єри, які обмежують доступ до знаків, освітлення, сирен і сигналізації, системи оповіщення та засобів зв'язку (телефони, рації);

- когнітивні та емоційні бар'єри, які обмежують здатність зберігати спокій, вирішувати проблеми та швидко приймати рішення в надзвичайних ситуаціях.

Незважаючи на вимогу нормативних документів [3-5] щодо забезпечення безпечної евакуації та безперешкодності простору в будівлях є ряд проблем. Як давно здані в експлуатацію будівлі, так і новозбудовані не забезпечені достатнім простором для маневру. Ширина прорізу евакуаційних дверей, коридорів, проходів не забезпечує людині у візку свободу пересування, а також можливість вільно розминутися з іншою людиною у візку. На шляхах евакуації в більшості випадків відсутні пандуси. При цьому їх облаштування нерідко виконується формально, не завжди відповідає вимогам норм, а саме ухил, наявність поручнів (майже 90% пандусів не відповідають цим вимогам).

Разом з тим, важливе значення для людей з вадами зору мають перепади висоти на шляхах евакуації, які вони не в змозі виявити за допомогою тростини (відсутність порогів). На шляхах евакуації відсутні маркування світловідбиваючими елементами першої та останньої сходинки сходового маршу або поручнів сходів, відсутні улаштування на поручнях (перилах) рельєфних позначень поверхів у тактильному вигляді, або шрифтом Брайля, відсутня тактильна плитка. В багатьох випадках відсутнє звукове дублювання візуальної інформації – для осіб з вадами зору, а візуальне дублювання звукової інформації – для осіб з вадами слуху, взагалі рідкість.

Розглядаючи вимоги щодо безпечної евакуації з будівель та споруд, можна зробити висновок, що евакуація маломобільних груп населення на сьогодні в багатьох випадках ускладнена, а подекуди неможлива, особливо в умовах пожежі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пелешко М.З., Башинський О.І., Бережанський Т.Г. Проблеми інклюзивності будівель та споруд в контексті безпечної евакуації. Збірник наукових праць ЛДУБЖД «Пожежна безпека». 2022. № 40. С. 71–78.

2. Данова К.В., Хворост М.В., Малишева В.В. Врахування обмежень життєдіяльності осіб з інвалідністю при розрахунку часу евакуації. Проблеми надзвичайних ситуацій. 2020. №1(31). С. 55-67.

3. ДБН В.2.2-40:2018. Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. [Чинний від 2019-04-01]. Вид. офіц. Київ, 2018. 64 с. (Інформація та документація).

4. ДБН В.1.1-7-2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. [Чинний від 2017-06-01]. Вид. офіц. Київ, 2017. 41 с. (Інформація та документація).

5. ДСТУ 8828-2019. Пожежна безпека. Загальні положення [Чинний від 2019-02-27]. Вид. офіц. Київ, 2019. 84 с.

M.Z. Peleshko, PhD, docent, O.I. Bashynskiy, PhD, docent, Lviv State University of Life Safety

FEATURES OF EVACUATION OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Timely evacuation of people, in particular those with disabilities, from buildings and apartments in case of fire is the main task that should be provided during the design and reconstruction of the building. In turn, the effectiveness of evacuation is determined by planning decisions, including the number of evacuation exits, their location (dispersed), parameters of exits and escape routes, as well as their design (direction of door opening, the difference in height on the escape routes, availability of combustible decorations and other).

Based on the conducted analysis it is shown that while designing the objects accessible to people with disabilities, should be provided: availability of places of target visiting and unimpeded movement inside buildings and constructions; safety of evacuation routes, as well as places of residence, service and work; timely delivery of full and high-quality information to people with disabilities, which allows them to navigate in space, use equipment, receive services, participate in labor and educational processes; convenience and comfort of the living environment.